

KTKP050: toinen opehuonetapaaminen

Opehuone 2

Minä viestijänä: Viestijäkuva (Kostiainen 2014)

- Ihmisen omaan viestintäänsä / vuorovaikutusosaamiseensa liittämiä merkityksiä, tulkintoja, käsityksiä
- Voi viitata:
  - menneeseen (aiemmat vuorovaikutuskokemukset hyviä tai huonoja)
  - nykyhetkeen (tämänhetkiset vuorovaikutussuhteet, kokemukset, hakeudunko erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, kartanko jotain)
  - tulevaan (esim. vuorovaikutuksen haasteet tulevassa työssä)
- Vuorovaikutuksen oppimisen ja opettajan työn kannalta ei ole yhdentekevää, mitä ajattelee itsestään viestijänä
- Käsitys omasta vuorovaikutusosaamisesta juontuu pitkälti aikaisemmista, henkilöhistoriallisesti merkittävistä tapahtumista…
- …mutta se rakentuu myös toisten käsityksistä
  - vuorovaikutuksessa saatu palaute jne.

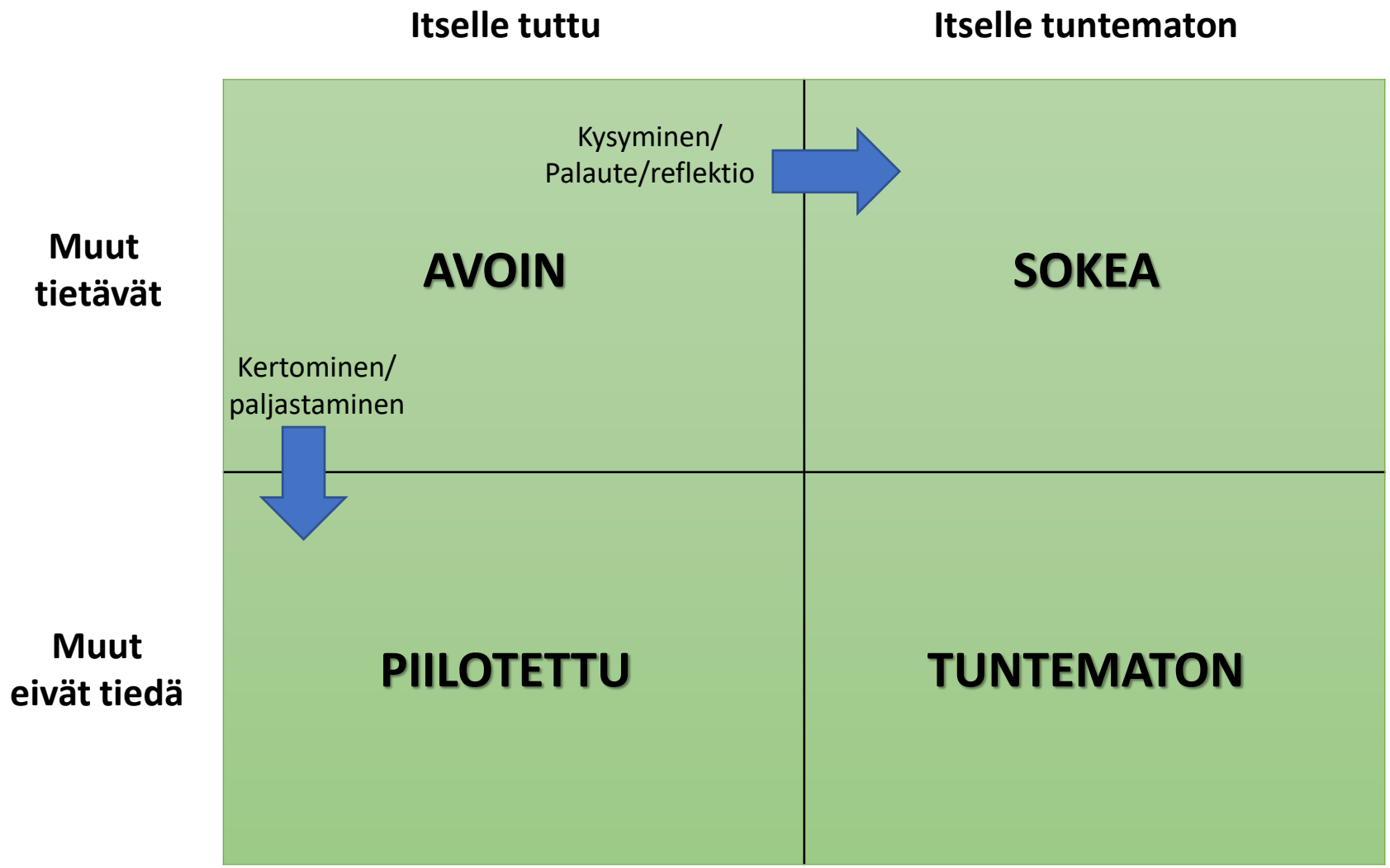
Minä viestijänä: Viestijäkuva (Kostiainen 2014)

- Havainnot itsestä vaikuttavat siihen, mitä koetaan ja miten kokemukset tulkitaan
  - Kokemukset, jotka eivät tunnu sopivan vallitsevaan (nykyhetken) käsitykseen saatetaan jättää huomiotta tai ne käsitellään niin, etteivät ne ole ristiriidassa vallitsevan käsityksen kanssa
  - Käsitys itsestä viestijänä säätelee esimerkiksi osallistumista erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin
  - Esimerkiksi päivittäin meillä on tilanteita, jossa on periaatteessa kaksi mahdollisuutta – osallistua tai vetäytyä

Joharin ikkuna

(J. Luft & H. Ingham 1955, täydennetty K. Koskinen)

Oma polkuni viestijänä ja vuorovaikuttajana

- Jaetaan tehtävä pienryhmissä (2-3 henkilöä). Pohtikaa esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:
  - Keskeiset tapahtumat ja niiden vaikutukset:
    - Työkokemuksia? Vertaissuhteita? Itse laatimiasi puhuttuja tai kirjoitettuja tekstejä, jotka ovat tehneet tavalla tai toisella vaikutuksen? Ystävän kommentteja? Julkisia esiintymisiä?
  - Millaisia merkityksellisiä vuorovaikutustilanteita elämäsi varrella on ollut? Mikä niiden vaikutus on ollut itseesi vuorovaikuttajana? Mitä erilaiset kohtaamiset kertovat sinusta? Kuka olet ja minne koet kuuluvasi?
  - Millaisia valintoja teitte omaan tehtäväänne?
- Mitä opimme toistemme poluista?
  - Mitä yhteistä? Millaisia eroavaisuuksia?
  - Miltä tuntui avata omaa Joharin ikkunaa?

- Jos aikaa jää, pohtikaa seuraavia kysymyksiä:
  - Millaista vuorovaikutusosaamista opettajana tarvitset?
  - Miten voit tätä osaamista kerätä?

PROpen ydinosaamisalueet KTKP050-opintojaksolla

Eettinen osaaminen

Pystyt tunnistamaan, analysoimaan ja kehittämään kasvatusalan asiantuntijuuden kannalta merkityksellisiä ja tavoiteltavia eettisiä periaatteita ja arvoja. Pystyt eritteleмään omaa ja yhteisön toimintaa sekä suhdettasi luontoon ja ei inhimilliseen ympäristöön eettiseltä kannalta ja toimimaan vastuullisesti eettisten periaatteiden pohjalta.

Eettistä osaamistasi ja sen kehittymistä voit pohtia mm. seuraavien kysymysten avulla: Kuka ja millainen minä olen (arvoni, uskomukseni, ominaisuuteni, kokemukseni jne.)?

- Miten eettiset periaatteeni näkyvät ajattelussani ja toiminnassani?
- Missä tilanteissa olen huomannut toimivani eettisiä periaatteitani vastaan?
- Mikä on ymmärrykseni oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta sekä normeista ja säännöistä?
- Millaisia ristiriitaisia tilanteita voin kohdata/olen kohdannut opettajana (esim. arvoristiriidat)?
- Millaisia eettisiä valintoja yhteen oppituntiin voi sisältyä/sisältyi? Entä oppiaineisiin tai koulun toimintakulttuuriin?
- Mikä on eettisesti hyvää ja vastuullista opettajuutta?
- Mikä on kestävää kasvattajuutta (ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti, taloudellisesti)?

PROpen ydinosaamisalueet KTKP050-opintojaksolla

Vuorovaikutusosaaminen ja moninaisuuteen liittyvä osaaminen

Haluat ja kykenet toimimaan yhteistoiminnallisesti ja rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, -suhteissa ja ryhmissä. Tämä tarkoittaa sitä, että osaat ottaa toisen näkökulman huomioon, olet kiinnostunut kuuntelemaan toista ja annat tilaa ryhmässä. Ymmärrät verkostoihin ja yhteisöihin kuulumisen merkityksen sekä osaat rakentaa ja ylläpitää niitä. Osaat neuvotella sekä ratkaista konflikteja ottaen huomioon eri osapuolten tarpeita ja tavoitteita. Sinulla on kykyä omien ja toisten tunneilmaisujen havaitsemiseen ja tunnistamiseen sekä taitoa tunteiden säätelyyn ja ilmaisemiseen. Ymmärrät tunteiden syitä ja niiden vaikutuksia itseen ja muihin ihmisiin ja osaat soveltaa tätä ymmärrystä työssäsi.

Kykenet tiedostamaan ja haastamaan moninaisuuteen liittyviä asenteitasi ja uskomuksiasi ja toimimaan ymmärtäen, että jokainen ihminen on erityinen ja omanlaisensa edellytyksineen ja taustoineen. Sinulla on tietoisuutta ja herkkyyttä toimia vuorovaikutuksessa kulttuurisesti moninaisissa konteksteissa sekä arvostaa ja ymmärtää esimerkiksi etnisyyden, kielen, iän, uskonnon, sukupuolen, seksuaalisuuden sekä sosiaalisen luokan sisältämiä erityispiirteitä.

Vuorovaikutusosaamista ja moninaisuuteen liittyvää osaamistasi sekä niiden kehittymistä voit tarkastella mm. seuraavien kysymysten avulla

Millainen olen vuorovaikuttajana? Analysoi asiaa eri vuorovaikutustilanteiden kannalta. Mieti esimerkkejä onnistuneista/sujuvista sekä haasteellisista tilanteista. Mikä minulle on vaikeaa/helppoa vuorovaikutustilanteessa?

• Kuvaa erilaisia tapojasi olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa (esim. nonverbaali viestintä, vrt. esim. Joharin ikkuna).

• Kuinka tunnistan ja säätelen erilaisia tunteitani vuorovaikutustilanteissa? • Millainen olen kuuntelijana ja tulenko itse kuulluksi?

• Millainen olen tiimityöskentelijänä?

• Miten kohtaan oppijani/työkaverini/vanhemmat?

• Miten tunnistan erilaisia ryhmäprosesseja ja ryhmädynamiikkaan vaikuttavia tekijöitä ja kuinka ne vaikuttavat vuorovaikutukseeni ryhmässä?

•Millaista moninaisuuteen liittyvää osaamista minulla on:

• Millaisia ennakkoluuloja, asenteita, oletuksia ja uskomuksia tunnistan itsestäni, jotka vaikuttavat tapaani kohdata toisia ja olla vuorovaikutuksessa heidän kanssaan? Miten käsittelen niitä?

• Millaista moninaisuutta tunnistan itsessäni ja muissa, esimerkiksi erilaisia identiteettejä ja niitä rakentavia tekijöitä, ja miten se näkyy ajattelussani ja toiminnassani?

• Kyseenalaistanko sitä, mitä tiedän oppijasta? Miten omat asenteeni vaikuttavat oppijoiden kohtaamiseen? Olenko valmis oppimaan oppijasta lisää?

• Miten opettaja voi tukea/ ohjata luokan ilmapiiriä niin, että erilaisuutta sallitaan ja ymmärretään arvostaen sekä huolehditaan toisista?

Seuraavat kerrat 16.11. ja 23.11.

16.11.2026 Suurryhmä klo 14.15–15.45 RUU D104 Helena

23.11. Opehuone. Minä vuorovaikuttajana tehtävän rikastaminen Luentojen 3 ja 4 pohjalta

3) Dialogisuus: Martta, Siiri, Jaakko, Saana

4) Tunteet, tunteiden säätely ja vuorovaikutus: Harri, Hanna, Mikael, Iines